

आरग्वर्धे m. N. eines Baumes, *Cathartocarpus (Cassia) fistula*, ÇĀNT. 1, 2. AK. 2, 4, 2, 4. H. 1140. Das Mark der Schoten und die Blätter werden medic. gebraucht, AINSLIE, Mat. ind. 1, 60. Suçr. 1, 32, 15, 137, 9, 157, 13. 2, 36, 10, 67, 18, 98, 15. — n. die Frucht dieses Baumes Suçr. 1, 168, 12.

आरग्वायनबन्धकी (die Glieder im comp. umgestellt) gaṇa रात्रिदत्तादि zu P. 2, 2, 31 (v. l. आरग्वायनि).

आरङ्ग m. Bez. der Biene RV. 10, 106, 10: आरङ्गरेव मधुरेयेवे (अश्विना). आरट्. f. °टी gaṇa गौरादि zu P. 4, 1, 41. — n. Fleisch H. ç. 127. — Vgl. आरट्.

आरट् und davon patron. आरट्वायनि v. l. für आरट् und आरट्वायनि im gaṇa तिकादि zu P. 4, 1, 154.

आरट् m. pl. N. pr. eines Volkes und des von ihm bewohnten Gebietes im Pañkanada MBh. 8, 2056, 2064, 2068, 2070. LIA. I, 821. fg. Wird auf Āraṭṭa, einen Sohn Setu's, zurückgeführt MATSJA-P. in VP. 443, N. 1.

आरट्ज (आ° + ङ) adj. in Āraṭṭa geboren, ein Bewohner von Ā.: आरट्जान्पञ्चनदान्धिग्गस्तु MBh. 8, 2110. eine Hdschft: आरट्जान्पाञ्चनदान् Lassen, Pentap. 71. von Pferden TRi. 2, 8, 43 (आरट्ज). R. 5, 12, 36.

आरट्ज् adj. von आरट् P. 4, 2, 71, Sch. — Vgl. आरट्.

आरट्वायनि v. l. im gaṇa रात्रिदत्तादि zu P. 2, 2, 31.

आरणा n. Tiefe, Abgrund nach Śi. अर्त्तं त्रसमानमारणे RV. 1, 112, 6.

यो गाधेयु य आरणेषु कृष्यः 8, 39, s. — Wohl verwandt mit 1. अर्णा.

आरणज् m. pl. Name einer Götterordnung, die eine Abtheilung der Kalpabhava bildet, H. 93.

आरणि m. Strudel HĀ. 203.

आरणिय (von अर्णी) adj. auf das Reibholz bezüglich, vom Reibholz handelnd: आरणियपर्वन् heisst der letzte Abschnitt im 3ten Buche des MBh. आरणिय n. = आरणियपर्वन् MBh. 3, 17443.

आरण्य (von अरण्य) adj. f. आ in der Wildniss befindlich, — wohnend, auf dieselbe bezüglich, wild, (Gegens. ग्राम्य) P. 4, 2, 104, VArtt. 5. पशून् RV. 10, 90, 8. VS. 6, 6, 13, 18. मेयः 24, 30. अजः 32. AV. 3, 13, 1, 5, 21, 4, 6, 30, 3, 11, 2, 24, 5, 21. TS. 2, 1, 10, 2. सप्त ग्राम्या अरण्ययः सप्तारण्याः 5, 4, 9, 1. अग्निः Ait. Br. 7, 7. तत्र वा रतदारण्यानां पशूनां यद्याप्रः 8, 6. Çat. Br. 1, 1, 10, 2, 3, 4, 1, 3, 8, 4, 16. यदकृष्टे पच्यते तेनारण्यम् 9, 1, 1, 3. सौम्यः श्यामाकचरुहारण्यस्य (धान्यस्याग्रयणम्) KĀTĪ. Çr. 4, 6, 16. मृगाणाम् M. 3, 9. MBh. 3, 15494. पशून् M. 10, 89. आरण्यपशु 48. स च सप्तधा यथा । नक्षिपः । वानरः । ऋतः । सरोसुषः । रुरुः । पृषतः । मृगः । इति तिष्यादितत्रै पैठीनसिः । ÇKDr. सप्तम् PAÑKĀT. 68, 14. अश्वान् MBh. 2, 1842. मुनिः 1, 3637. अश्वधीः 6658. महावृत्तैः R. 3, 6, 5. °र्ध्म KATHĀS. 13, 43. मुनिसः P. 4, 2, 104, VArtt. 3, Sch. °मायाः Suçr. 1, 198, 10. स्वनाः 112, 17. गोमयाः P. 4, 2, 129, VArtt. 2. आरण्यपर्वन् heisst der 1ste Abschnitt im 3ten Buch des MBh. — m. pl. die wilden Thiere KHĀND. Up. 2, 9, 8.

आरण्यक (wie eben) 1) adj. = आरण्य, angebl. nur in Verbindung mit अर्ध्याय, गोमय, न्याय, पथिन्, विकार und कृस्तिन् P. 4, 2, 129, VArtt. 1, 2. त्रिधम् MBh. 13, 332. मधु R. 2, 36, 6. पयस् Milch von Waldthieren JĀGĀ. 1, 170. आरण्यकं पर्वन् heisst sowohl das ganze 3te Buch des MBh., als auch die 1ste Abtheilung des-ebnen; आरण्यककाण्ड ist der Titel

des 3ten Buchs im R. — 2) m. Waldbewohner, Einsiedler VJUTP. 37. आरण्यकेभ्यो लौकानि भावनानि प्रयच्छसि MBh. 3, 1129. ÇĀK. 46. RAGH. 5, 15. — 3) n. für das Studium in der Einsamkeit der Wildniss bestimmt oder aus derselben hervorgegangen, Bezeichnung einer den BRĀHMAṆA verwandten Schriftgattung, ĀRUṆ. Up. in Ind. St. 2, 179. M. 4, 123. JĀGĀ. 1, 145, 3, 110, 309. आरण्यकं च वेदे-यश्चापधीभ्यो ऽमृतं यथा । ऋदानामुदधिः श्रेष्ठो गौरविरिष्ठा चतुष्पदाम् ॥ MBh. 1, 238. शास्त्रे चारण्यके गुरुः 3, 6014. आरण्यककाण्ड Titel des 14ten Buchs im Çat. Br. Vgl. ऐतरेयारण्यक, तैत्तिरीया°, बृहदा°.

आरण्यगान (आ° + गा°) n. COLEBR. Misc. Ess. I, 80, 82. WEBER, Lit. 62. Verz. d. B. H. No. 278, 296. Vgl. अरण्यगान.

आरण्यमुद्गा (आ° + मु°) f. eine Bohnenart, *Phaseolus trilobus* Ait. (मुद्गपर्णी, vulg. मुगानी), RĀGĀN. im ÇKDr. — Vgl. अरण्यमुद्ग.

आरण्यराशि (आ° + रा°) m. der Löwe im Thierkreise; der Widder und der Stier (दिने मेघवृषराशि); die vordere Hälfte des Steinbocks (मकरप्रथमार्धः) DĪPIKĀ im ÇKDr.

आरति (von रम् mit आ) f. das Aufhören, Nachlassen AK. 3, 3, 38. H. 1522.

आरट् m. N. pr. gaṇa तिकादि zu P. 4, 1, 154. ein Sohn Setu's VP. 443, v. l. Davon patron. आरट्वायनि gaṇa तिकादि. — Vgl. आरट्, आरट्ज् und आरट्ज्.

आरट्ज् m. N. pr. ein Sohn Setu's VP. 443. — Vgl. आरट्, आरट्ज् und आरट्ज्.

आरनाल n. gegohrener Reisschleim H. 413. Suçr. 1, 238, 16, 2, 304, 17, 363, 20, 452, 21, 453, 11.

आरनालक n. dass. AK. 2, 9, 39.

आरब्ध s. u. रम् mit आ.

आरभट् (von रम् mit आ) 1) m. ein unternehmender, beherzter Mensch H. 283, Sch. Vgl. चारभट्. — 2) f. °टी die Darstellung übernatürlicher und schauervoller Ereignisse auf dem Theater: मायेन्द्रज्ञानसंग्रामक्रोधोद्धात्तादिचोष्टितैः । संयुक्ता वधबन्धव्यैरुद्धतारभटी मता ॥ Śi. D. 169, 7. fg. H. 283.

आरभण (von रम् mit आ) n. 1) Stillstand, Ruheplatz: स आत्मनारभणो नाविन्दत् TS. 6, 5, 11, 4. चतुषेरेवैते आरभणे कुरुतः Çat. Br. 4, 2, 1, 19. — 2) das Sichvergnügen ÇAMĀKAR. zu BRĀ. ĀR. Up. 4, 3, 14.

आरम्बण (= आलम्बन) n. Stütze: अरारम्बणानि (वयोसि) KHĀND. Up. 2, 9, 5. — Vgl. अरारम्बण.

आरम्भे (von रम् mit आ) m. 1) das in -Angriff -Nehmen, das an -Etwas -Gehen, die auf Etwas gerichtete Willensäußerung, Beginnen, Unternehmen: आरम्भः कर्मणाम् BHAG. 14, 12. कर्मणामनारम्भात् 3, 4. PAÑKĀT. III, 130, 92, 3. क्रियारम्भ M. 11, 64. प्राप्ति तु पञ्चमे वर्षे विद्यारम्भं च कारयेत् Cit. bei MALLIN. zu RAGH. 3, 28. ब्रह्मारम्भे ऽवसाने च M. 2, 74. गुणिगणगणनारम्भे Hit. Pr. 14. यो मह्यं कर्मारम्भं प्रवर्तयेत् R. 5, 77, 9. करुणा° adj. 3, 31, 25. सूत्रारम्भसामर्थ्यात् P. 1, 1, 69, Sch. नीडारम्भे MEGH. 25. mit dem dat.: तत्त्वस्तु मह्यपत्रं यदर्थं ममायमारम्भो ऽन्वेषणाय VIKR. 32, 16. ohne obj.: आरम्भसामर्थ्यात् KĀTĪ. Çr. 1, 1, 4 (Suçr. 1, 147, 9). 3, 4, 8, 1. गोविन्देतेनैवारम्भेण मुमुर्षत् 22, 6, 19. चोदिताभावे ऽनारम्भः 1, 4, 1, 4, 1, 26. 24, 7, 28. आरम्भरुचिता M. 12, 32. यदर्थमयमारम्भः कृतः R. 4, 30, 15. तदरमारम्भो